

KISA KLASİKLER / 70

OSCAR WILDE
Reading Zindanı
Baladı

ÇEVİRİ: FATİH DEMİRCİ

♥can
klasik

OSCAR WILDE
READING
ZINDANI BALADI

Can Klasik

Reading Zindanı Baladı, Oscar Wilde

İngilizce aslından çeviren: Fatih Demirci

The Ballad of Reading Gaol

İlk baskı: Leonard Smithers, 1898

Bu çeviride kaynak alınan baskı: *The Ballad of Reading Gaol and Other Poems*, Penguin Classics, 2010

© 2022, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Ekim 2022, İstanbul

3. basım: Mayıs 2024, İstanbul

Bu kitabın 3. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Ayça Sezen

Editör: Cansu Varol İzmirli

Düzeltili: Mert Tokur

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak illüstrasyonu: Tutku Sevinç

Baskı ve cilt: Vizyon Basımevi Kağıtçılık Matbaacılık ve Yayıncılık
San. Tic. Ltd. Şti.

Beylikdüzü O.S.B Mah. Orkide Cad. No: 1/Z Beylikdüzü-İstanbul
Sertifika No: 52098

ISBN 978-975-07-5863-8

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

OSCAR WILDE
READING
ZİNDANI BALADI

Ŗiir

İngilizce aslından eviren

Fatih Demirci

Oscar Wilde'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

De Profundis, 1997

Dorian Gray'in Portresi, 2003

Mürver Ağacı / Toplu Öyküler, 2012

Yalnız Sıkıcı İnsanlar Kahvaltıda Parıldar, 2020

Bay W.H.'nin Portresi, 2022

OSCAR WILDE, 1854'te İrlanda'nın Dublin kentinde doğdu. Edebiyatla yakından ilgili, aydın bir ailenin oğluydu. 1878'de "Ravenna" adlı uzun şiiriyle Newdigate Ödülü'nü kazandı. 1881'de yayımladığı şiirler, Dante Gabriel Rossetti ve John Keats'in etkisindeydi. 1884'te Constance Lloyd'la evlendi ve bu evlilikten iki çocuğu oldu. Bu dönemde yayımladığı *Mutlu Prens* ve *Diğer Öyküler*, masal ve romantik alegori alanındaki ustalığını ortaya koyuyordu. Tek romanı *Dorian Gray'in Portresi*, masal ve öykü kitapları *Lord Arthur Savile'in Suçu* ve *Nar Evi* 1891'de yayımlandı. İlk başarılı oyunu *Lady Windermere'in Yelpazesi* ertesi yıl, *Salome* ise 1893'te basıldı. Cinsel yöneliminden ötürü suçlanarak iki yıl yattığı hapisin insanlık dışı koşullarını işlediği *Reading Zindanı Baladı* 1898'de okuyucuyla buluştu. Wilde, 1900'de Paris'te öldü.

FATİH DEMİRCİ, yükseköğrenimini Marmara Üniversitesi ve Bologna Üniversitesi'nin Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümlerinde tamamladı. 2015 yılından bu yana Dışişleri Bakanlığı'nda kariyer diplomatı olarak görev yapmaktadır. Bu kapsamda iki yıl boyunca Bağdat'ta, yaklaşık dört yıl boyunca Washington'da Türk büyükelçiliklerinde çalıştı. Özellikle 19. yüzyıl İngiliz ve Amerikan edebiyatlarıyla ilgili olan çevirmen Oscar Wilde'in *Reading Zindanı Baladı* ve *Vera veya Nihilistler* adlı eserleriyle David Macey tarafından kaleme alınan *Michel Foucault* biyografisini Türkçeye kazandırdı. İngilizce ve İtalyanca bilmektedir.

Bir zamanlar Kraliyet Muhafızları'nda süvari olan ve
7 Temmuz 1896'da Berkshire-Reading'deki
Devlet Hapishanesi'nde ölen

C.T.W.'nun anısına...

Reading Zindanı Baladı Hakkında

Oscar Wilde, mahkûm edildiği iki yıllık hapis cezasını çekmek için 25 Mayıs 1895'te girdiği Reading Devlet Hapishanesi'nden 19 Mayıs 1897'de çıktı ve ertesi gün Fransa'ya, Manş Denizi kıyısındaki Berneval-le-Grand beldesine gitti. Reading Zindanı Baladı'nı burada yazmaya başladı ve daha sonra sevgilisi Alfred Douglas ile yaşamaya başladığı Fransa'daki Rouen ve İtalya'daki Napoli şehirlerinde, 1897 sonu itibariyle şiiri tamamladı.

Reading Zindanı Baladı ilk kez Ocak 1898'de sadece "C.3.3." imzasıyla yayımlandı. C.3.3. mahlası, Wilde'ın Reading Hapishanesi'nde C blok, 3. kat, 3 numaralı hücrede kalmış olmasından gelmektedir.

Şiir, yayımlandığı zaman şairin esas kimliğinin kulaktan kulağa yayılması sayesinde büyük bir ilgiyle karşılandı ve bir buçuk yıl içinde yedi baskı yaptı. Şiiri yazanın Wilde olduğu ise Haziran 1899'da yapılan yedinci baskıya dek gizlendi.

Reading Zindanı Baladı, Wilde'ın yazdığı son eser oldu. Bundan sonra Paris'teki Hotel d'Alsace'ta yaşamaya, günlerini sokaklarda yalnız başına dolaşarak geçirmeye başladı. Elindeki tüm parasını alkole harcadı. Sağlığı günden güne kötüleşti. 30 Kasım 1900 günü menenjitten öldü.

Şiire İlham Kaynağı Olan Mahkûmun Hikâyesi

Oscar Wilde'ın *Reading Zindanı Baladı*'nı yazmasında ilham kaynağı olan ve şiirde akıbeti anlatılan mahkûm Charles Thomas Wooldridge'dir. 1866'da doğan Wooldridge, 1886'da Kraliyet Muhafızları'nda süvari olarak görev yapmaya başladı ve 1894'de Laura Ellen Glendell ile evlendi.

Çift başlarda mutlu olmuşsa da iki yıl sonra araları bozulmaya başladı. Ellen evlenmeden önceki soyadını Mart 1896'da tekrar kullanmaya başladığında Charles bu sefer şiddete başvurdu ve Ellen da Charles'la bir daha görüşmek istemediğini söyledi. Bu esnada Ellen'in, çalışmakta olduğu postaneden biriyle ilişki yaşadığı dedikodularını duyan Charles, Ellen'dan kendisini rahatsız etmemesini isteyen bir mektup alınca onunla son bir kez konuşmak için onu dışarı davet etti. Ama Ellen 29 Mart 1896 tarihindeki buluşmaya gitmedi. Charles da Ellen'in yaşadığı yere gitti, çıkan tartışma sokağa kadar taşıtı ve Charles, yanında getirdiği usturayla Ellen'in boğazını kesti.

Çok geçmeden polise teslim olan Charles, çıkarıldığı mahkemede 17 Haziran 1896 günü idam cezasına çarptırıldı ve cezanın infazına kadar olan üç haftalık süreyi Reading Devlet Hapishanesi'nde geçirmesine karar verildi. Charles hapishaneye getirildiğinde Wilde bir seneden biraz uzun bir süredir orada bulunuyordu ve son üç haftasını geçiren Charles'ın halini görmek onu derinden etkilemişti.

Charles, hapishanedeki rahibe çok sevdiği karısını öldürmekten dolayı azap içinde olduğunu itiraf etti; avukatının ce-

zanın ertelenmesi ve bu esnada jürinin davayı tekrar görmesi için uğraşma girişimlerini ise reddetti. 7 Temmuz 1896 sabahında 30 yaşındayken hapishane avlusunda asılarak idam edildi. Mezarına kireç döküldü.

Reading Hapishanesi Hakkında

Londra'dan 60 kilometre kadar uzaktaki Reading belde-sinde bulunan, resmî adı *H.M. Prison Reading*, yani "Reading Devlet Hapishanesi" olan ve halk arasında *Reading Gaol*, yani "Reading Zindanı" olarak bilinen hapishane, 1844'te açıldı. Hapishane açıldıktan sonra uzunca bir süre boyunca mahkûmlar, o zamanlarda yaygın olan hücre sistemiyle hapsedildi. Hapishane, hükümetin harcamaları azaltma tedbirleri gereğince Kasım 2013'te kapatıldı.

Birinci Bölüm

Kırmızı ceketini giymemişti,
Çünkü kan da şarap da kırmızıydı,
Ve kan da şarap da ellerine bulaşmıştı
Onu cesedin yanında bulduklarında,
Sevdiği ve yatağında katlettiği
Kadıncağzın yanında.

Yürüdü diğer Suçlularla birlikte
Üzerinde hırpani, boz bir kıyafetle;
Bir de başında kasketle,
Ve hafif, şen adımlar ile;
Oysa ben görmemiştim bir kez dahi
Güne böyle efkârla dalan birini.

Ben görmemiştim bir kez dahi,
Mahkûmların gökyüzü dedikleri
O küçük, mavi örtüleri
Ve gümüş yelkenlerini
Savurup giden bulut sürülerini
Böyle efkârlı gözlerle izleyen birini.

Yürüdüm bir çember içinde
Diğer mustarip ruhlarla birlikte,
Ve düşündüm ne yaptı bu adam diye,
Suçu büyük müydü, küçük müydü diye,
Derken biri fısıldadı arkamda,
“O adamı asarlar yakında.”

Tanrım! Zindanın duvarları

Birden sallanmaya başladı,
Başımın üstündeki gökler
Kor alevden bir miğfer oldu;
Ben de mustarip bir ruh iken,
İstırabımı hissetmez oldum.

Anladım hangi melun fikirle
Yürüdüğünü bu yolda,
Anladım bu aydınlık günleri
Ned
Bu a
Ve b

Oysa
Bun
Kim
Kim
Kork
Yüre

Kimi gençken öldürür sevdiğini,
Kimi ihtiyarken;
Kimi şehvetli ellerle boğar,
Kimi sevdiğini altına boğar:
Merhametlisi bıçağını savurur,
Çünkü böyle ölen çabuk soğur.

Kimi az sever, kimi çok,

Victoria İngiltere'sinin günümüzde en çok atıf yapılan edebî isimlerinden Oscar Wilde, eserlerinin yanı sıra dönem için fazlasıyla çalkantılı yaşantısıyla da epey konuşuldu. **Reading Zindanı Baladı**, eşcinselliğin yasaklandığı o yıllarda, dilden dile dolaşan bir skandal sonucu hapis cezası almış Wilde'ın kaleminden çıkar. Londra yakınlarındaki Reading Zindanı'nda zor günler geçiren şair, baladı burada tanıdığı Charles Thomas Wooldridge adında bir mahkûmun duygu durumundan etkilenerek yazar.

Bu son eserinde Wilde, hapis yaşantısının bunaltıcı ve ürkütücü tekdüzeliğini çarpıcı bir dürüstlikle gözler önüne serer. Paraleldeyse bir cinnet ânında eşini öldüren, Reading'de sükûnetle idam edilmeyi bekleyen Wooldridge'in hikâyesini aktarır ve şairin belki de en bilinen dizeleri bu hikâyeyele doğar...

*Oysa herkes öldürür sevdiğini,
Bunu böyle bilin,
Kimi hazin bir bakışla öldürür,
Kimi latif bir sözle,
Korkaklar öperek öldürür,
Yürekli kılıç darbeleriyle!*

#kısaklasikler #ingilizklasikleri #korku #mahkumiyet #idam #ölüm #acıaşk

Kapak illüstrasyonu: Tutku Sevinç

 can

canyayinlari.com | f | | | X canyayinlari

şair

ISBN 978-975-07-5863-8

9 789750 758638